

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 czerwca 2018 roku Zarządca masy sanacyjnej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wystąpił przeciwko (...) Szpitalowi (...) w Z. o zapłatę następujących kwot:

- kwoty 150.305,34 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych za okres od dnia wniesienia pozwu,
- kwoty 9.312,41 zł,
- kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podała, że składające się na sumę pieniężną dochodzoną przez powoda kwoty stanowią należności przysługujące od pozwanego z następujących tytułów:

- kwota 139.704,39 zł stanowi sumę należności pieniężnych przysługujących masie sanacyjnej, na rzecz której działa powodowy zarządca, od pozwanego szpitala z tytułu zapłaty wynagrodzenia za dostarczone pozwanemu wyroby farmaceutyczne,
- kwota 10.600,95 zł stanowi sumę skapitalizowanych na dzień 19 czerwca 2018 roku odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych obliczonych od wyżej opisanej należności głównej,
- kwota 9312,41 zł stanowi sumę przysługującą powodowi z tytułu rekompensaty za koszty odzyskania należności, tj. sumę należną na podstawie 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (powód obliczył tę sumę przyjmując, że przysługują mu 54 odrębne należności pieniężne w kwotach po 40 euro i przeliczył tę należność na walutę polską).

(pozew k. 4-9)

W dniu 20 lipca 2018 roku został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniający powództwo.

(nakaz zapłaty k. 119)

Strona pozwana złożyła sprzeciw od wyżej opisanego nakazu zapłaty wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

(sprzeciw k. 126-129)

W piśmie procesowym skierowanym do sądu w dniu 30 sierpnia 2018 roku, tj. przed pierwszym terminem rozprawy, strona pozwana oświadczyła, że cofa pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie żądania zapłaty kwoty 11.275,94 zł.

(pismo procesowe powoda k. 167-177)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarła z pozwanym szpitalem następujące umowy, których przedmiotem była dostawa przez wyżej wskazaną spółkę leków, opatrunków, płynów i kontrastów dla pozwanego szpitala:

- umowę nr (...) z dnia 23 lutego 2016 roku, w której §4 ust. 2 określono cenę brutto zamówienia na 33.437,32 zł, (w §4 ust. 10 umowy zastrzeżono, że termin płatności za zrealizowane dostawy nie przekroczy 60 dni licząc od dnia wystawienia faktury przez wykonawcę tj. wyżej wskazaną spółkę),
- umowę nr (...) z dnia 10 czerwca 2016 roku, w której §4 ust. 2 określono cenę brutto zamówienia na 548.003,93 zł, (w §4 ust. 12 umowy zastrzeżono, że termin płatności za zrealizowane dostawy nie przekroczy 60 dni licząc od dnia wystawienia faktury przez wykonawcę),
- umowę nr (...) z dnia 28 czerwca 2016 roku, w której §4 ust. 2 określono cenę brutto zamówienia na 20.877,52 zł (w §4 ust. 12 umowy określono, że termin płatności za zrealizowane dostawy nie przekroczy 60 dni licząc od dnia wystawienia faktury przez wykonawcę).

Każdą z wyżej wymienionych umów zawarto w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

(kopie umów k. 26-30, k. 34-39, k. 44-49)

Realizując dostawy na podstawie wyżej przywołanych umów (...) Sp. z o.o. dostarczyła pozwanemu szpitalowi wyroby farmaceutyczne i za ich dostawę wystawiła następujące faktury VAT:

- w dniu 5 kwietnia 2018 roku fakturę na kwotę 5213,35 zł,
- w dniu 15 marca 2018 roku fakturę na kwotę 6062,04 zł,
- w dniu 12 marca 2018 roku fakturę na kwotę 2128,68 zł,
- w dniu 9 marca 2018 roku fakturę na kwotę 414,29 zł,
- w dniu 26 lutego 2018 roku fakturę na kwotę 3392,82 zł,
- w dniu 22 lutego 2018 roku fakturę na kwotę 2128,68 zł,
- w dniu 12 lutego 2018 roku fakturę na kwotę 72,71 zł,
- w dniu 6 lutego 2018 roku fakturę na kwotę 3772,14 zł,
- w dniu 31 stycznia 2018 roku fakturę na kwotę 414,29 zł,
- w dniu 11 stycznia 2018 roku fakturę na kwotę 2201,39 zł,
- w dniu 29 grudnia 2017 roku fakturę na kwotę 2128,68 zł,
- w dniu 28 grudnia 2017 roku fakturę na kwotę 3392,82 zł,
- w dniu 11 grudnia 2017 roku fakturę na kwotę 3031,02 zł,
- w dniu 30 listopada 2017 roku fakturę na kwotę 2225,62 zł,
- w dniu 29 listopada 2017 roku fakturę na kwotę 414,29 zł,
- w dniu 23 listopada 2017 roku fakturę na kwotę 9093,06 zł,
- w dniu 22 listopada 2017 roku fakturę na kwotę 1619,22 zł,
- w dniu 8 listopada 2017 roku fakturę na kwotę 1419,12 zł,
- w dniu 23 października 2017 roku fakturę na kwotę 148,18 zł i fakturę na kwotę 782,27 zł,

- w dniu 10 października 2017 roku fakturę na kwotę 1419,12 zł,
- w dniu 2 października 2017 roku fakturę na kwotę 2128,68 zł,
- w dniu 27 września 2017 roku fakturę na kwotę 6062,04 zł,
- w dniu 18 sierpnia 2017 roku fakturę na kwotę 9093,06 zł,
- w dniu 11 sierpnia 2017 roku fakturę na kwotę 96,94 zł,
- w dniu 7 sierpnia 2017 roku fakturę na kwotę 895,28 zł,
- w dniu 4 sierpnia 2017 roku fakturę na kwotę 809,61 zł,
- w dniu 3 sierpnia 2017 roku fakturę na kwotę 145,42 zł,
- w dniu 2 sierpnia 2017 roku fakturę na kwotę 72,71 zł,
- ` - w dniu 27 lipca 2017 roku fakturę na kwotę 72,71 zł,
- w dniu 5 lipca 2017 roku fakturę na kwotę 48,47 zł,
- w dniu 26 maja 2017 roku fakturę na kwotę 6062,03 zł,
- w dniu 11 maja 2017 roku fakturę na kwotę 5732,71 zł,
- w dniu 26 kwietnia 2017 roku fakturę na kwotę 72,71 zł,
- w dniu 14 kwietnia 2017 roku fakturę na kwotę 6062,04 zł,
- w dniu 11 kwietnia 2017 roku fakturę na kwotę 621,43 zł,
- w dniu 27 marca 2017 roku fakturę na kwotę 8490 zł,
- w dniu 23 marca 2017 roku fakturę na kwotę 1193,70 zł,
- w dniu 10 marca 2017 roku fakturę na kwotę 72,71 zł,
- w dniu 17 lutego 2017 roku fakturę na kwotę 404,81 zł,
- w dniu 10 lutego 2017 roku fakturę na kwotę 404,81 zł,
- ` - w dniu 8 lutego 2017 roku fakturę na kwotę 165,72 zł,
- w dniu 30 stycznia 2017 roku fakturę na kwotę 414,29 zł,
- w dniu 23 stycznia 2017 roku fakturę na kwotę 8490 zł,
- w dniu 12 stycznia 2017 roku fakturę na kwotę 72,71 zł,
- w dniu 5 grudnia 2016 roku fakturę na kwotę 5660 zł,
- w dniu 18 listopada 2016 roku fakturę na kwotę 809,62 zł,
- w dniu 10 listopada 2016 roku fakturę na kwotę 4528 zł,
- w dniu 7 listopada 2016 roku fakturę na kwotę 1419,12 zł,

- w dniu 31 października 2016 roku fakturę na kwotę 1491,83 zł,
- w dniu 13 października 2016 roku fakturę na kwotę 1419,12 zł,
- w dniu 28 września 2016 roku fakturę na kwotę 6771,60 zł,
- w dniu 20 września 2016 roku fakturę na kwotę 7075 zł,
- w dniu 15 września 2016 roku fakturę na kwotę 1419,12 zł,
- w dniu 19 września 2016 roku fakturę korygującą na kwotę -47,40 zł.

Odbiór dostarczonych wyrobów farmaceutycznych do apteki w pozwanym szpitalu został potwierdzony podpisami na fakturach.

(kopie faktur k. 57-111)

Łącznie po stronie pozwanego szpitala powstał w stosunku do (...) Sp. z o.o. dług pieniężny dotyczący zapłaty należności głównej w kwocie 139.704,39 zł oraz zapłaty skapitalizowanych do dnia 19 czerwca 2018 roku odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych w kwocie 10.600,95 zł.

(okoliczność niesporna, zestawienie skapitalizowanych odsetek 112-113)

Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt X GR 74/16 Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie otworzył postępowanie sanacyjne dla (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., przy czym w punkcie 2 odebrał dłużnikowi zarząd własny jego majątkiem, natomiast w punkcie 3 wyznaczył zarządcę w osobie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W..

Wyżej przywołane postanowienie nie zostało do chwili obecnej uchylone ani zmienione.

(okoliczności niesporne, kopia odpisu postanowienia k. 13 odwrot, wydruk informacji z rejestru przedsiębiorców KRS k. 22 i k 199)

W dniu 8 czerwca 2018 roku zarządca masy sanacyjnej (...) Sp. z o.o. skierował do pozwanego szpitala drogą pocztową pisemne wezwanie do zapłaty kwoty 139.704,39 zł.

(kopia wezwania do zapłaty k. 114-115, kopia dowodu nadania k. 116)

W dniu 19 czerwca 2018 roku kurs średni euro w stosunku do złotego według tabeli kursowej NBP wynosił 4,3113.

(okoliczność niesporna, wydruk tabel kursowych NBP k. 117)

W dniu 10 lipca 2018 roku pozwany szpital zapłacił powodowi na poczet wyżej wskazanej zaległości kwotę 11.275,94 zł.

(okoliczność niesporna podniesiona przez stronę pozwaną – pismo k. 127, okoliczność przyznana przez powoda – pismo k. 167)

Zaznaczyć należy, że wyżej opisany stan faktyczny w istocie nie był przedmiotem sporu między stronami postępowania – żadna z wyżej przytoczonych okoliczności faktycznych nie została zaprzeczona przez stronę pozwaną.

Wniosek dowodowy powoda zgłoszony w punkcie 5 pozwu, dotyczący zobowiązania strony pozwanej do złożenia jej ksiąg rachunkowych i rejestru zakupów VAT za okres od września 2016 roku do września 2018 roku, na okoliczność „zamówienia i wykonania umów przez strony powodową i odliczenia przez stronę pozwaną należnych podatków” (k. 5) podlegał oddaleniu jako zbędny, skoro strona pozwana nie kwestionowała faktu zawarcia umów opisanych w pozwie oraz dostarczenia jej przez (...) Sp. z o.o. towarów opisanych w fakturach, których kopie załączono do pozwu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Postępowanie prowadzone w niniejszej sprawie podlegało umorzeniu na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zakresie dotyczącym roszczenia powoda o zapłatę przez pozwanego kwoty 11.275,94 zł, z uwagi na skuteczne cofnięcie pozwu w tym zakresie (art. 203 § 1 k.p.c.).

W pierwszej kolejności wskazać należy na to, że chybiony jest zarzut strony pozwanej dotyczący rzekomego braku legitymacji procesowej po stronie powoda. Strona pozwana nie kwestionowała twierdzeń powoda co do tego, że przed złożeniem pozwu w niniejszej sprawie doszło do wydania w stosunku do (...) Sp. z o.o. postanowienia o otwarciu postępowania sanacyjnego oraz tego, że zarząd masą sanacyjną został w tym postanowieniu powierzony zarządcy, którym jest (...) S.A. Stosownie do treści art. 288 ust. 2 w związku z art. 234 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1508) postanowienie o otwarciu postępowania sanacyjnego jest skuteczne i wykonalne z chwilą jego wydania. Art. 311 ust. 1 ustawy Prawo restrukturyzacyjne stanowi o tym, że postępowania sądowe, administracyjne, sądownoadministracyjne i przed sądami polubownymi dotyczące masy sanacyjnej mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez zarządcę albo przeciwko niemu - postępowania te zarządca prowadzi w imieniu własnym na rzecz dłużnika. Art. 66 ust. 2 tej samej ustawy stanowi o tym, że po wydaniu przez sąd postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego przedsiębiorca występuje w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia „w restrukturyzacji”.

Wierzytelności pieniężne opisane w pozwie niewątpliwie dotyczą masy sanacyjnej wyżej wskazanej spółki, a zatem wyżej wskazany zarządca masy sanacyjnej posiadał legitymację do wystąpienia z powództwem w sprawie niniejszej. Dodatkowo podzielić należy pogląd – akceptowany także przez obydwie strony niniejszego postępowania, co zostało wyrażone w złożonych przez nie pismach procesowych – zgodnie z którym podobnie jak w przypadku wytoczenia powództwa przez syndyka masy upadłości, tak również w przypadku zarządcy masy sanacyjnej, który wytacza w powództwo dochodząc należności pieniężnych w oparciu o roszczenia majątkowe wchodzące do masy sanacyjnej, zarządca powinien być wskazany w komparycji wyroku jako powód w znaczeniu formalnym, natomiast sumy podlegające zasądzeniu na skutek uwzględnienia powództwa powinny zostać zasądzone na rzecz podmiotu, na rzecz którego działa zarządca (por. w tej kwestii wyroki dotyczące uwzględnienia powództwa syndyka masy upadłości: wyrok SN z dnia 7 października 2004 r., IV CK 86/04, wyrok SN z dnia 16 stycznia 2009 r. III CSK 244/08 oraz postanowienie SN z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 37/11).

Stwierdzić należy w dalszej kolejności, że strona pozwana nie zaprzeczyła twierdzeniom powoda co do wykonania przez (...) Sp. z o.o. na rzecz pozwanego przewidzianych umowami stron dostaw wyrobów medycznych o łącznej wartości wynoszącej 139.704,39 zł, jak również nie zaprzeczyła temu, że otrzymała od wyżej wskazanej spółki wyżej opisane faktury VAT. Niesporne między stronami procesu było także i to, że na poczet wyżej wskazanego zobowiązania pieniężnego wynikającego z zawartych przez strony umów o dostawę wyrobów medycznych, pozwany zapłacił (...) Sp. z o.o. jedynie kwotę 11.275,94 zł, co nastąpiło już po złożeniu pozwu w niniejszej sprawie.

Strona pozwana zarzuciła natomiast, że pozew złożony w niniejszej sprawie jest przedwczesny, gdyż powód zaniechał wykonania obowiązku przewidzianego w §12 ust. 2 każdej z trzech wyżej przywołanych umów, tj. zaniechał złożenia wniosku do sądu o zawezwanie pozwanego do próby ugodowej na podstawie art. 184 k.p.c. Niesporne w niniejszej sprawie jest to, że do tego rodzaju wezwania ze strony powodowej rzeczywiście nie doszło. Stwierdzić jednak należy, że z treści zawartych przez strony umów o dostawę wyrobów medycznych nie wynika, aby strony uzależniły wymagalność przysługującego (...) Sp. z o.o. roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za dostarczone wyroby medyczne od uprzedniego zawezwania pozwanego do próby ugodowej – wniosek taki nie wynika z treści §12 ust. 2 wyżej przywołanych umów. Strony wprawdzie wprowadziły do zawartych przez siebie umów postanowienie dotyczące wezwania do próby ugodowej przed wystąpieniem do sądu z powództwem o zapłatę, jednakże nie przewidziały żadnej sankcji niezastosowania się do tego wymogu, jak również nie zastrzegły, że do czasu spełnienia tego wymogu roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za dostarczone wyroby medyczne pozostaje niewymagalne. Termin spełnienia świadczenia pieniężnego, tj. zapłaty wynagrodzenia za dostarczone wyroby medyczne, strony określiły natomiast w §4 ust. 10 każdej z trzech umów. W postanowieniach tych określono, że zapłata za dostarczone wyroby nastąpi w

terminie nieprzekraczającym 60 dni od daty wystawienia przez dostawcę faktur VAT za dostarczone pozwanemu wyroby – tak określony termin zapłaty upłynął w stosunku do wszystkich objętych pozwem należności pieniężnych dotyczących zapłaty za dostarczone wyroby medyczne. Tym samym w omawianym zakresie (tj. co do łącznej kwoty 139.704,39 zł) roszczenie powoda nie może zostać uznane za „przedwczesne”, skoro dotyczy wykonania istniejącego i wymagalnego zobowiązania pieniężnego. Dodać należy, że strony w umowie określiły termin zapłaty na maksymalną długość przewidzianą w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 684).

Strona pozwana nie kwestionowała tego, że do wyżej opisanej należności dochodzonej przez powoda zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 684). Przedmiotem wyżej opisanych umów stron była odpłatna dostawa towarów związana z przedmiotem działalności obydwu stron (art. 4 pkt. 1 ustawy), a przy tym stronami umowy były podmioty określone w art. 2 pkt. 1 i 3 ustawy, tj. (...) Sp. z o.o. będąca przedsiębiorcą oraz pozwany szpital należący do kategorii podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2164), tj. będący jednostką sektora finansów publicznych.

Po stronie pozwanej powstało opóźnienie w zapłacie wyżej wskazanej należności głównej, co z uwagi na treść art. 481 § 1 k.c. oraz art. 8 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych skutkowało powstaniem po stronie (...) Sp. z o.o. roszczenia o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych (tj. odsetek o wysokości określonej w art. 4 pkt 3 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych). Strona pozwana nie zakwestionowała podanych w załączniku do pozwu (k. 112-113) okresów opóźnienia w zapłacie poszczególnych faktur zaistniałych w czasie poprzedzającym złożenie pozwu ani podanej w pozwie łącznej wysokości odsetek za opóźnienie skapitalizowanych na dzień 19 czerwca 2018 roku. Brak jest podstaw do kwestionowania prawidłowości dokonanego przez stronę powodową obliczenia wysokości skapitalizowanych odsetek za opóźnienie wynoszących na dzień poprzedzający złożenie pozwu 10.600,95 zł (stosownie do obliczenia z k. 112-113).

Z uwagi na treść art. 482 § 1 k.c. strona powodowa mogła domagać się ponadto dalszych odsetek za opóźnienie od dnia złożenia pozwu (20 czerwca 2018 roku) także od kwoty skapitalizowanych na dzień poprzedni odsetek za opóźnienie w zapłacie należności głównej (10.600,95 zł). Od dnia 20 czerwca 2018 roku odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych powinny być naliczane od należności wynoszącej łącznie 150.305,34 zł (należność główna 139.704,39 zł + odsetki skapitalizowane za wcześniejszy okres 10.600,95 zł), przy czym na skutek częściowej zapłaty przez pozwanego w dniu 10 lipca 2018 roku wysokość podstawy naliczania odsetek zmalała do kwoty 139.029,40 zł (150.305,34 zł – 11.275,94 zł) i taka właśnie kwota podlegała zasądzeniu od pozwanego, wraz z odsetkami za okres od dnia złożenia pozwu, a ponadto także zasądzeniu podlegały odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 11.275,94 zł za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tej kwoty (tj. od 20 czerwca 2018 roku do 10 lipca 2018 roku).

Brak było podstaw do uwzględnienia zarzutu strony pozwanej, która wносиła o to, aby roszczenie powoda w zakresie dotyczącym odsetek podlegało oddaleniu na podstawie art. 5 k.c. z uwagi na sprzeczność dochodzenia zapłaty odsetek z zasadami współzycia społecznego. Pozwany nie wskazał, na czym konkretnie miałyby polegać naruszenie zasad współzycia społecznego przez stronę powodową w zakresie dotyczącym dochodzenia przez nią zapłaty odsetek od należności głównej – pozwany wskazał w tym kontekście jedynie na swoją trudną sytuację finansową, jednakże skoro brak jest podstaw do przyjęcia, że sytuacja finansowa pozwanego jest wynikiem jakichkolwiek zawinionych lub zasługujących na negatywną ocenę działań lub zaniechań strony powodowej, to tym samym brak jest podstaw do przyjęcia, że sformułowane w niniejszej sprawie przez stronę powodową żądanie zapłaty odsetek miałyby stanowić działanie powoda sprzeczne z jakąkolwiek zasadą współzycia społecznego (w szczególności w zakresie dotyczącym odsetek od tej części należności głównej, co do której opóźnienie pozwanego trwa już rok lub dłużej).

Roszczenie powoda podlegało natomiast jedynie częściowemu uwzględnieniu w zakresie, w jakim powód domagał się ponadto zapłaty przez pozwanego rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Przepis ten stanowi o tym, że wierzycielowi,

od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1 ustawy, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności.

Powód w niniejszej sprawie domagał się od pozwanego, w oparciu o wyżej przywołany przepis ustawowy, zapłaty 54-krotności kwoty wskazanej w tym przepisie – twierdząc, że skoro dochodzi w niniejszej sprawie należności głównej wynikającej z 54 wystawionych przez siebie faktur VAT, to tym samym przysługuje mu rekompensata za koszty odzyskiwania takiej samej liczby należności.

Wskazać jednak w tym miejscu należy, że działania powoda zmierzające do odzyskania wyżej określonej należności głównej ograniczyły się do przesłania pozwanemu jednego pisemnego wezwania do zapłaty w dniu 8 czerwca 2018 roku, obejmującego całą należność wynikającą z 54 wcześniej wystawionych faktur VAT. Powód twierdził, że skierował wcześniej do pozwanego pisemne wezwanie datowane na 2 marca 2018 roku (k. 179-180), jednakże nie udowodnił tego, że pismo to zostało doręczone pozwanemu (lub chociażby wysłane na jego adres), gdyż nie złożył dowodu doręczenia ani nadania tego pisma. Dodać należy, że pismo to dotyczy – obok faktur opisanych w pozwie – także innych faktur, nie objętych pozwem złożonym w niniejszej sprawie. Uznać należy, że skoro powód traktował należność pieniężną przysługującą mu na podstawie opisanych w pozwie faktur jako jedną całość (skoro dochodził jej zapłaty w tym samym wezwaniu przedsądowym, a następnie w tym samym pozwie), to dla potrzeb stosowania w niniejszej sprawie art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych trzeba przyjąć, że powód dochodzi w niniejszej sprawie jednej należności głównej i w związku z tym przysługuje mu zapłata jednej kwoty rekompensaty przewidzianej w wyżej przywołanym przepisie. Innymi słowy, (...) Sp. z o.o. na podstawie wyżej opisanego przepisu przysługuje zryczałtowana rekompensata kosztów odzyskiwania należności w kwocie stanowiącej równowartość 40 euro (tj. $40 \times 4,113 \text{ zł} = 172,45 \text{ zł}$) a nie 54-krotność tej samej kwoty (tj. łącznie 9312,41 zł). Przy dokonywaniu interpretacji wyżej przywołanego przepisu (tj. art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) nie można bowiem abstrahować od oczywistego, wynikającego z brzmienia tego przepisu, celu regulacji prawnej, którym jest zapewnienie wierzycielowi zwrot kosztów poniesionych w celu odzyskania przysługującej mu należności pieniężnej. Podkreślić należy, że taki sam cel omawianej regulacji prawnej wynika z treści aktu normatywnego, który stał się podstawą do wprowadzenia do polskiego porządku prawnego ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Art. 6 dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych z dnia 16 lutego 2011 r. (Dz.Urz.UE. L Nr 48, str. 1) stanowi o tym, że państwa członkowskie zapewniają, aby wierzyciel był uprawniony do uzyskania od dłużnika co najmniej stałej kwoty 40 euro w przypadku, gdy odsetki za opóźnienia w płatnościach stają się wymagalne w ramach transakcji handlowych (ust. 1) zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia tego, aby stała kwota, o której mowa w art. 6 ust. 1 dyrektywy, była płacona bez konieczności przypomnienia jako rekompensata za koszty odzyskiwania należności poniesione przez wierzyciela (ust. 2).

Rekompensata przewidziana wyżej przywołanym przepisem ustawowym ma wprawdzie charakter zryczałtowany, jednakże nie można jej uznać za całkowicie oderwaną od faktycznie poniesionych przez wierzyciela kosztów odzyskiwania należności – nie sposób bowiem twierdzić, że rekompensata ta ma pełnić funkcję inną niż odszkodowawcza (choćby odszkodowanie to ma charakter zryczałtowany), a w szczególności nie można przyjąć, że obowiązek zapłaty kwoty rekompensaty miałyby stanowić swego rodzaju karę ustawową dla opóźniającego się w zapłacie dłużnika, całkowicie oderwaną od realnego poziomu faktycznych lub choćby potencjalnie prawdopodobnych wydatków wierzyciela związanych z odzyskiwaniem należności. Skoro sam wierzyciel w ramach czynności zmierzających do odzyskania należności pieniężnej wynikającej z więcej niż jednej faktury VAT traktuje przypadające mu od dłużnika świadczenia pieniężne jako części tej samej należności (tzn. obejmuje je jednym pismem sądowym lub przedsądowym) i nie podejmuje odrębnych działań w celu dochodzenia świadczeń wynikających z niektórych tylko faktur, to tym samym przysługuje mu tylko jedna rekompensata na podstawie wyżej przywołanego przepisu.

Dodać należy, że nawet przy przyjęciu odmiennej interpretacji wyżej przywołanego przepisu ustawowego należałoby uznać, że dochodzenie zapłaty rekompensaty, które wysokość rażąco odbiega od choćby potencjalnie

prawdopodobnych kosztów odzyskania należności głównej, stanowi nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c., w szczególności jest to działanie całkowicie sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem uprawnienia, jakim jest uprawnienie wierzyciela do uzyskania wyżej opisanej rekompensaty. W niniejszej sprawie niewątpliwe jest to, że koszt zredagowania przez powoda i przesłania drogą pocztową jednego lub nawet dwóch pism do pozwanego był wielokrotnie niższy od żądanej przez powoda kwoty rekompensaty i najprawdopodobniej nie przekraczał kwoty kilkunastu złotych (koszt papieru, wydruku i opłaty pocztowej). Żądanie zapłaty przez pozwanego dłużnika kwoty kilkudziesięciokrotnie wyższej od realnie poniesionych lub chociażby prawdopodobnych kosztów dochodzenia należności jest działaniem sprzecznym z zasadami współżycia społecznego oraz z celem, dla którego ustawodawca przyznał wierzycielowi wyżej opisane uprawnienie. Z tego względu roszczenie powoda o zapłatę rekompensaty mającej przekraczać kwotę 172,45 zł podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., dokonał stosunkowego rozdzielenia tych kosztów w takich proporcjach, w jakich każda ze stron wygrała proces. Powód jest stroną wygrywającą proces w zakresie, w jakim powództwo dotyczące należności głównej i odsetek za opóźnienie skapitalizowanych na dzień złożenia pozwu i kwoty rekompensaty wynoszącej 172,45 zł zostało uwzględnione (139.029,40 zł + 172,45 zł) oraz w zakresie, w jakim postępowanie podlegało umorzeniu na skutek częściowego cofnięcia pozwu w wyniku zapłaty należności głównej dokonanej już po złożeniu pozwu (11.275,94 zł), to jest łącznie co do kwoty 150.477,79 zł stanowiącej 94,3 % wartości przedmiot sporu (150.478 zł : 159.618 zł) – w takiej samej części pozwanego jako stronę przegrywającą powinny zatem obciążyć koszty postępowania. Powód poniósł koszty procesu związane ze swoim udziałem w sprawie wynoszącej łącznie 13.116 zł (opłata sądowa od pozwu 7981 zł pomniejszona o części opłaty podlegającą zwrotowi tj. 282 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda będącego radcą prawnym w kwocie 5400 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł). Z kolei pozwany poniósł koszty swojego zastępstwa procesowego w kwocie 5400 zł. Łącznie strony poniosły zatem koszty procesu wynoszące 18.516 zł, z czego strona pozwana powinna pokryć 94,3%, tj. 17.460,59 zł. Skoro pozwany ponosi w całości koszty swojego udziału w sprawie (5400 zł), do zapłaty na rzecz powoda z tytułu kosztów procesu pozostaje kwota 12.060,59 zł.

W niniejszej sprawie – wbrew stanowisku pozwanego – brak było podstaw do tego, aby w oparciu o treść art. 103 § 1 k.p.c. obciążyć powoda w całości kosztami procesu. Po pierwsze, wyżej przywołany przepis dotyczy kosztów procesu wywołanych niesummiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem strony procesu w toku postępowania sądowego (tj. już po jego wszczęciu) a nie rzekomo niewłaściwym postępowaniem mającym polegać na samym zainicjowaniu procesu, tj. na złożeniu pozwu przez stronę powodową. Po drugie, nawet gdyby zaakceptować pogląd dalej idący, zgodnie z którym złożenie pozwu dotyczącego istniejącego i wymagalnego roszczenia pieniężnego mogłoby stanowić oczywiście niewłaściwe postępowanie powoda w rozumieniu art. 103 § 1 k.p.c., to brak byłoby podstaw do uznania złożenia pozwu w niniejszej sprawie (w zakresie dotyczącym należności głównej wynikającej z wyżej opisanych faktur oraz odsetek od tej należności) za w jakimkolwiek sensie niewłaściwe. W tym kontekście strona pozwana powołała się na niezastosowanie się przez powoda do wymogu wynikającego z §12 ust. 2 wyżej przywołanych umów zawartych przez strony, tj. wymogu wezwania pozwanego do próby ugodowej. Odnosząc się do tej argumentacji pozwanego stwierdzić należy, że trudno w tym kontekście uznać wystąpienie z pozwem bez uprzedniego wniosku o wezwanie do próby ugodowej za „oczywiście niewłaściwe” działanie powoda w rozumieniu art. 103 § 1 k.p.c., skoro pozwany nie odpowiedział w żaden sposób na przedsądowe wezwanie powoda z dnia 8 czerwca 2018 roku, jak również ani w piśmie procesowym złożonym w niniejszej sprawie, ani na rozprawie nie złożył jakiejkolwiek propozycji ugodowej dla powoda. Brak jest zatem podstaw do tego, aby pozwany mógł zasadnie twierdzić, że na skutek braku wystąpienia przez powoda z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej pozwany został z winy powoda pozbawiony możliwości zawarcia ugody sądowej w postępowaniu przedprocesowym i przez to został zmuszony do poniesienia kosztów postępowania sądowego w większej wysokości.

W ocenie sądu, w niniejszej sprawie brak było także podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 102 k.p.c., o co wnosiła strona pozwana, uzasadniając swój wniosek trudną sytuacją finansową. Przepis art. 102 k.p.c. przewiduje wyjątek od zasady odpowiedzialności strony przegrywającej sprawę za koszty procesu (art. 98 § 1 k.p.c.) na rzecz zasady słuszności. Art. 102 k.p.c. stanowi o tym, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić

od strony przegrywającej tylko część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ustalenie, czy w sprawie zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony", zależy od oceny sądu rozpoznającego daną sprawę. Istotne znaczenie dla możliwości zastosowania zasady słuszności ma ocena zachowania stron procesu z punktu widzenia zasad współzycia społecznego - podzielić należy pogląd, zgodnie z którym art. 102 k.p.c. powinien być zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami współzycia społecznego (por. postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt V CZ 2/12). Zaznaczyć należy, że tylko bardzo istotne względy mogą uzasadnić pozbawienie strony wygrywającej proces możliwości odzyskania od strony przeciwnej poniesionych przez nią kosztów postępowania sądowego.

Za trafny należy uznać pogląd, zgodnie z którym sama trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona nie byłaby w stanie ponieść kosztów procesu w inny sposób niż w drodze poddania się postępowaniu egzekucyjnemu, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c.- od obowiązku zwrotu kosztów procesu wygrywającemu przeciwnikowi, chyba że na rzecz strony przegrywającej przemawiają dalsze, szczególnie okoliczności, które łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego. Tego rodzaju dodatkowe, szczególne okoliczności mogą polegać m.in. na niewłaściwym z określonych względów postępowaniu strony wygrywającej proces lub na tym, że błędny pogląd strony przegrywającej dotyczący zasadności jej stanowiska procesowego z pewnych względów może zostać uznany za obiektywnie usprawiedliwiony. W niniejszej sprawie żadna tego rodzaju okoliczność nie zachodzi i nie została także przywołana przez stronę pozwaną, która powołała się wyłącznie na swoją trudną sytuację finansową. Nie ma w niniejszej sprawie podstaw do tego, aby postawić stronie powodowej zarzut jakkolwiek nieprawidłowego działania (w zakresie, w jakim powód jest stroną wygrywającą, gdyż powyżej wskazano na nieprawidłowość domagania się przez powoda rekompensaty w wysokości 54-krotności kwoty z art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych). Nie zaistniały także okoliczności, które obiektywnie usprawiedliwiałyby stanowisko procesowe pozwanego żądającego oddalenia powództwa w całości. Wręcz przeciwnie, w istocie strona pozwana w zakresie wyżej opisanej należności głównej dochodzonej przez powoda z tytułu braku zapłaty za dostarczone wyroby medyczne nie podniosła jakichkolwiek zarzutów co do istnienia i wysokości jej zobowiązania – strona pozwana pod względem merytorycznym nie zakwestionowała istnienia i wysokości tego zobowiązania. Podkreślić należy, że sam fakt realizacji przez stronę pozwaną istotnych społecznie zadań z zakresu opieki zdrowotnej oraz brak zapewnienia pozwanemu przez władze publiczne wystarczających środków pieniężnych na prowadzenie tego rodzaju działalności nie może skutkować uznaniem, że podmiot prywatny pozostający z zakładem opieki zdrowotnej w stosunkach kontraktowych ma być pozbawiony możliwości odzyskania poniesionych przez siebie kosztów procesowego dochodzenia przysługujących mu należności. To na władzach publicznych spoczywa obowiązek finansowania powszechnie dostępnych świadczeń zdrowotnych i trudności w realizacji tego zadania władz publicznych nie mogą oznaczać, że prywatni kontrahenci zakładu opieki zdrowotnej mieliby ponosić koszty finansowe niewystarczającego finansowania publicznego systemu ochrony zdrowia. Co więcej, skoro z dokumentów złożonych przez pozwanego wynika, że w ramach prowadzonych przeciwko niemu postępowań egzekucyjnych egzekwowane są także koszty procesu zasądzone w odrębnych postępowaniach na rzecz innych niż powód wierzycieli (por. zawiadomienia o wszczęciu egzekucji załączone do sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty), to trudno racjonalnie wyjaśnić, dlaczego akurat powód jako jeden z szeregu różnych wierzycieli pozwanego miałby zostać pozbawiony możliwości odzyskania kosztów procesu poniesionych w toku dochodzenia przysługujących mu roszczeń.

Na podstawie art. 79 ust. 1 pkt. 3 lit. a ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. poz. 300 z 2018 roku) zwrotowi na rzecz powoda podlegała połowa opłaty sądowej obliczona od tej części roszczenia, co do której powód dokonał cofnięcia pozwu przed rozpoczęciem rozprawy (11.276 zł x 0,05 x 1/2).

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku o wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.
2. Proszę nadać numerację kartom akt sprawy.

Dnia 10 października 2018 roku SSR (del.) Adam Borowicz